

Podpora zdravotní gramotnosti prostřednictvím knihoven a informačních systémů

PhDr. Helena Bouzková, NLK

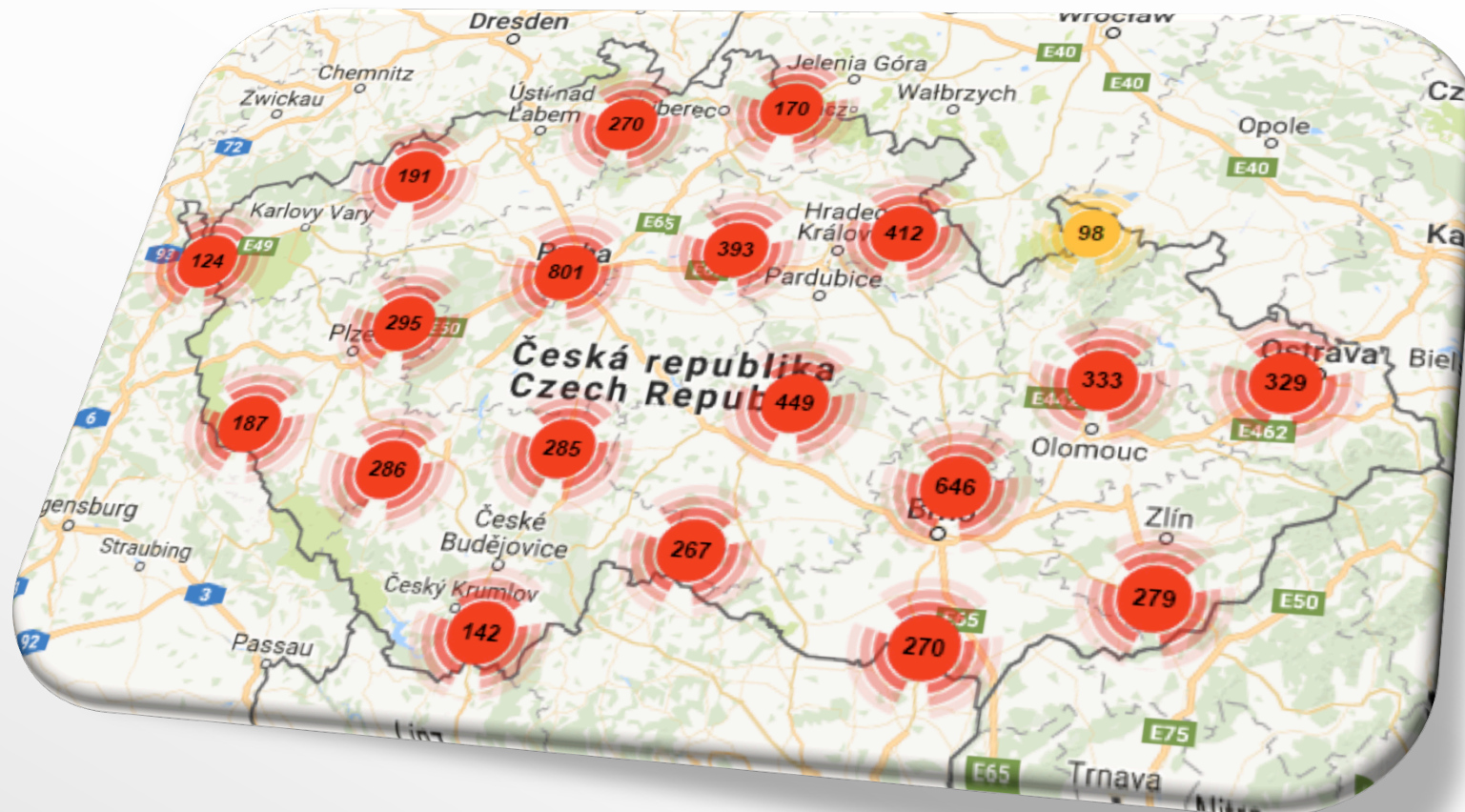
PhDr. Eva Lesenková, Ph.D., NLK

Ing. Martin Zeman, MZ ČR

Proč knihovny?

Zdroj: <https://www.knihovny.cz>

- V celé unii je 63 000 veřejných knihoven, v České republice jich je 5408
- Česká republika má nejhustší síť veřejných knihoven z celé Evropské unie

- Veřejnou knihovnu v ČR ročně navštíví asi 40 procent dospělé populace
- Podle předloňského celoevropského průzkumu využilo knihovny v EU za rok 23 procent lidí

*„Knihovny jsou veřejností vnímány jako místa vzdělávání,
relaxace a vzájemného setkávání lidí „*

- Změna druhů, formy a charakteru služeb knihoven
  - on line služby -Elektronické služby na dálku
  - vzdálení uživatelé
  - digitalizace
  - komunitní aktivity
  - vzdělávací i relaxační funkce
  - interoperabilita knihovnicko-informačních systémů

Národní lékařská knihovna

Tradice - důvěryhodnost - technologie

Činnosti Národní lékařské knihovny

Informačně – zdravotní gramotnost

Health information literacy

Informačně – zdravotní gramotnost je vymezena jako soubor schopností, které jsou nezbytné pro:

- rozpoznání informační potřeby o zdravotnické informaci
- identifikaci vhodného informačního zdroje
- využití při vyhledávání relevantních informací
- zhodnocení kvality informací a jejich využitelnost pro danou situaci a porozumění jim
- využití ke správnému rozhodnutí o svém zdraví [1].

Zapojení Národní lékařské knihovny

- Národní lékařská knihovna disponuje odborníky, kteří jsou schopni proškolit ostatní knihovníky a ukázat jim, jak efektivně najít požadovanou a ověřenou zdravotní informaci a jak tuto dovednost předat svým uživatelům
- Využívání medicínských zdrojů a databází občany napomůže k lepší informovanosti a zlepšení postojů ke zdraví a zdravotní péči a přivede do knihoven více zájemců o toto téma

Témata pro vzdělávací aktivity v knihovnách pro podporu zdravotní gramotnosti občana

- Zdraví 2020. Zdraví a informačně zdravotní gramotnost
- Komunitní funkce knihoven, role v posilování zdravotní gramotnosti
- Metodika vyhledávání kvalifikovaných informačních zdrojů o zdraví a nemoci
- Podpora zdravotní gramotnosti občana – spolehlivé informace o zdraví a nemocech MedLike
- Národní strategie elektronického zdravotnictví, Národní zdravotnický informační portál - informační podpora péče o vlastní zdraví a zvyšování zdravotní gramotnosti

MedLike - spolehlivé zdroje o zdraví nemocech pro občany

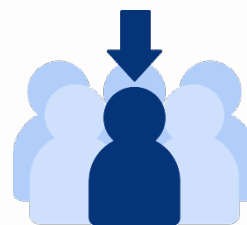
Odborníci NLK selektují spolehlivé zdroje o zdraví nemocech pro občany do informačního souboru MedLike

Webové stránky MedLike jsou základem budoucího možného portálu, který se stane součástí zdravotnického elektronického portálu Ministerstva zdravotnictví ČR

Rádce pro hodnocení kvality informačních zdrojů

Autorství, původcovství,
důvěryhodnost - recenze

Komplementarita informací
(vztah zdravotník - pacient)

Nakladatelství/vydavatelství,
původce webu

Financování - (komerčními zájmy,
firmy, reklama, sponzoring)

Datum vydání,
aktuálnost

Uživatelská přívětivost (design,
srozumitelnost, interaktivita)

Bezpečnost
osobních údajů

Ověřitelnost zdroje - (citace,
odkazy)

MedLike - typologie selektovaných dokumentů

Knihy

Články

Videa

Weby

Encyklopedie - definice

Klinické studie

Doporučené postupy

Národní lékařská knihovna
Sokolská 54, Praha 2
121 32

<https://nlk.cz/>

Podpora zdravotní gramotnosti
v Národní strategii
elektronického zdravotnictví

Strategický cíl č. 1 – Zvýšení zainteresovanosti občana na péči o vlastní zdraví

Cíl „zvýšení zainteresovanosti občana na péči o vlastní zdraví a podpora prevence“ je jedním ze čtyř hlavních cílů „Národní strategie elektronického zdravotnictví České republiky 2016 – 2020“. Tento strategický cíl je dále rozčleněn do následujících dílčích cílů:

- **Snadný a rovný přístup k informacím o poskytovatelích a dostupnosti zdravotních služeb**
- **Dostupnost informací o zdravotním stavu a léčebném plánu**
- **Informační podpora péče o vlastní zdraví a zvyšování zdravotní gramotnosti**

Strategický cíl č. 1 – Zvýšení zainteresovanosti občana na péči o vlastní zdraví

Dosažení uvedených cílů by mělo **podstatným způsobem zvýšit participaci občana na léčebné péči, přispět k zdravému způsobu života, omezení rizikových faktorů v chování občanů, širšímu zapojení obyvatel do preventivních programů, lepšímu zvládnání chronických stavů apod.**

Ucelený přehled o poskytovatelích zdravotních služeb umožní občanům především snadnou orientaci v síti. Efektivní komunikace občanů a poskytovatelů služeb bude podpořena díky elektronickému objednávání zdravotní služby a souvisejícím nástrojům, které vytvoří bezpečný a spolehlivý kanál pro vzdálenou konzultaci zdravotního stavu.

Strategický cíl č. 1 – Zvýšení zainteresovanosti občana na péči o vlastní zdraví

Aby byla oboustranná komunikace mezi pacientem a lékařem efektivní, je třeba dále podpořit **přenos informací o zdravotním stavu a léčebných plánech**. Realizace tohoto cíle umožní, aby pacient získal v mnohem širším měřítku **přístup k vlastní zdravotnické dokumentaci i osobnímu účtu zdravotního pojištění** a mohl tak být lépe informován o svém zdravotním stavu, o poskytnuté péči a mohl také lépe **využívat možností změny poskytovatele nebo získání alternativního názoru na péči o svoje zdraví**.

Strategický cíl č. 1 – Zvýšení zainteresovanosti občana na péči o vlastní zdraví

Ke zvýšení zainteresovanosti na péči o vlastní zdraví by měl sloužit **Národní zdravotnický informační portál.**

Strategický cíl č. 1 – Zvýšení zainteresovanosti občana na péči o vlastní zdraví

Aktivace občanů při péči o vlastní zdraví a zdraví svých bližních je jednou z nejúčinnějších cest ke zvýšení efektivity prevence onemocnění, zdravotní péče a udržování zdraví.

Informovaný, spolupracující pacient se z role objektu zdravotní péče stává skutečným manažerem vlastního zdraví a přispívá tak výraznou měrou nejen ke zlepšení efektivity vynakládaných prostředků, ale zejména ke zlepšování vlastního životního stylu a v případě nemoci i kvality života.

Bylo prokázáno, že systematické zvyšování zdravotní gramotnosti přispívá nejen ke zlepšování zdravotního stavu obyvatel, ale i ke snížení nákladů na zdravotní péči.

Navrhovaný portál by měl odkazovat na další informační zdroje, a přitom garantovat validitu a důvěryhodnost předávaných informací.

Děkujeme za pozornost

